

CD HEDENDAAGS

Eigentijdse composities
Abrahamsen & anderen

Stefan Winter is dertig jaar actief in de muziek en viert dat jubileum met tien aparte cd-uitgaves van het eigennamen label Winter & Winter. In feite streeft Winter altijd een zelfde doel na: het 'nu-moment' in de muziek vastleggen. Na 1995 ging hij samen met Mariko Takahashi een nieuwe alliantie aan, die uitmondde in Winter & Winter.

Waarom is de muziekwereld zo gesegmenteerd? Waarom die kloven tussen de wereld van de oude en de klassieke muziek, die van de jazz of van de eigentijdse klassieke muziek? Het label specialiseerde zich in het werken met allerhande nieuwe uitvoerende kunstenaars of modernistische componisten die zich gelijkaardige vragen stelden.

Daarnaast nam Winter ook *soundscape*s op, 'klanklandschappen', waarin de typische klanken van de stad een heel aparte rol spelen. Vaak worden die dan gecombineerd met hedendaagse muziek en fotografie, zodat uiteindelijk een multimediaal schouwspel tot stand wordt ge-

bracht, „een film om met gesloten ogen te bekijken”.

Eigentijdse muziek heeft het niet makkelijk om het hart van de muzikliefhebbers te bekoren. Menig orkest en vertolker speelt liever op veilig en kiest voor weinig riskante 'grote namen'. Gewoontes doorbreken, het is geen makkelijke klus. En zo blijven hedendaagse componisten en hun muziek altijd maar in de schaduw. Met de cd *The Rest is Silence. Music of Our Time* presenteert Winter & Winter een aantal waardevolle muzikale tijdgenoten, die het label eerder uitbracht.

De rijke oogst is afkomstig van de componisten Fumio Yasuda, Mauricio Kagel, Luciano Berio, Arvo Pärt, Salvatore Sciarino, Stefano Gervasoni, Hans Abrahamsen en Uri Caine, een van de zeldzame kunstenaars die zich evenzeer thuis voelt in de jazzclub als in de concertzaal. Kortom, hij is een componist die zich door geen grens laat tegenhouden. Een betere introductie tot de wereld van de nieuwe muziek is amper te vinden. „De rest is stilte.” Dat waren toch Hamlets laatste woorden? (JC)

Hans Abrahamsen, Luciano Berio, Uri Caine, Stefano Gervasoni, Mauricio Kagel, Arvo Pärt, Salvatore Sciarino & Fumio Yasuda, *The Rest is Silence. Music of Our Time*, Winter & Winter, Jubilee Edition (distributie harmonia mundi), W&W 910 226-2, 22,50 euro.

CD KLASSIEK

Zo tikt het klokje
Joseph Haydn

Joseph Haydn (1732-1809) was een van de grote vernieuwers van de westerse muziek. Toch bleef hij dertig jaar in dienst van hof van de familie Esterhazy. Hij componeerde voor elke week een concert of opera en kreeg de kans om zijn werk uitgevoerd te zien door muzikanten van de bovenste plank. Dat stelde hem in staat te experimenteren met nieuwe composities.

In 1790 beperkte prins Anton I echter alle muzikale activiteit. Haydn verliet daarop het hof en vertrok naar Londen. De volgende vijf jaar oogstte hij zo moge-

lijk nog meer succes dan bij de Esterhazy's. Bij zijn terugkeer naar Wenen, in 1795, kon hij opnieuw aan het werk als hofmusicus en dirigent bij prins Nikolaus II Esterhazy.

Op deze verzameling van drie symfonieën uit diverse perioden van de hand van Joseph Haydn staat symfonie nummer 101 centraal. Dat werk werd voltooid in 1793 of 1794. Het staat ook bekend als de *Kloksymfonie* en is het negende uit Haydn's Londen-symfonieënreeks. Het werd voor het eerst uitgevoerd op 3 maart 1794 in de Hanover Square Rooms. De naam komt voort uit het merkwaardig ritmisch tikkende geluid dat fluiten en fagot in het tweede deel brengen en dat doet denken aan een mechanisch uurwerk. (EDS)

Joseph Haydn, *Symphonies Nos 31, 70 & 101*, Scottish Chamber Orchestra onder leiding van Robin Ticciati, Linn, CKD500, 22,50 euro.

BOEK KERK

Zo leven de norbertijnen
Elze Riemer

Norbertijnen of premonstratenzers zijn geen monniken, maar ze verblijven wel degelijk in abdijen. Het zijn reguliere kanunniken die de regel van Augustinus volgen in een ordeverband gesticht door Norbert van Xanten in het Franse Prémontré. Tongerlo, Postel, Grimbergen, Park en Averbode zijn in Vlaanderen bekende plaatsnamen.

De Nederlandse godsdienstwetenschapster en journalist Elze Riemer interviewde abdijmensen. Het zijn laagdrempelige interviews, vertrekkend van vragen die jongeren hebben over het leven als kloosterling. Waarom celibaat? Wat is gebed? Hoe ervaar je de gehoorzaamheid aan een overste? Rode draad is het niet opgeven en het trouw blijven aan het gemeenschapsleven.

De abdijmensen vertellen openhartig over hun ervaringen met God en met mensen. We leren dat ze midden in de samenleving staan en tonen waarin ze 'het verschil maken'. Jef Van Osta, prior van de abdij van Park in Heverlee, verwoordt het zo: „Een abdij is ook maar een schakeltje in de kerkgeschiedenis. Je moet genoeg humor en relativeringsvermogen hebben in wat je doet en wie je bent. We kunnen krampachtig vast proberen te houden aan wat we nu hebben, maar dat helpt ons niet verder. Uiteindelijk is de abdij niet

belangrijk, het belangrijkste is of de liefde en het evangelie van Christus worden doorgegeven.”

Jos Wouters, abt van Averbode, mediteert over Gods woning worden. „Christus woont, leeft en werkt in deze wereld in de liefdevolle betrokkenheid van mensen op hun omgeving, op elkaar en op deze wereld. Dat is zijn huis.”

De fraai geïllustreerde uitgave kadert in het Jaar van het Godgewijde Leven. (EDS)

Elze Riemer, *Abdijmensen. Een inkijk in norbertijns leven*, Bernboek/Altiora, Berne/Averbode, 2015, 126 blz., 18,50 euro, ISBN 978 90 3174 089 5.

BOEK RELIGIE

Deugddoend geloven
An Depuydt

Religie? Spiritualiteit? An Depuydt (44), doctor in de fysica en moeder van drie, vond het allemaal maar niets. „Tot mijn vijftiende dacht ik dat het geloof gewoon te complex was om

het nu al te begrijpen, vanaf mijn vijftiende gaf ik het op”, zegt ze.

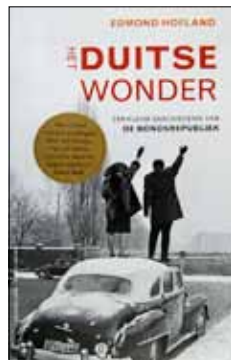
Na een midlifecrisis waagt ze zich met matig enthousiasme aan mindfulnessmeditatie, omdat ze medicatie wil vermijden, en krijgt ze zo opnieuw interesse voor het katholicisme. In het bescheiden boek *Spiritualiteit voor rationele mensen* legt ze uit hoe die nieuwsgierigheid haar leven veranderde.

Depuydt stelde vast dat spirituele ontwikkeling in de samenleving vandaag helemaal niet priorair is, terwijl het een tegengif is tegen heel wat negatieve verschijnselen, van angst over agressie tot allerlei stoornissen. Ze legt uit hoe ons ego ons allerlei verhalen doet construeren, maar hoe we, als we ons spiritueel ontwikkelen, dat ego ook weer „liefdevol op zijn plaats zetten”.

In een laatste hoofdstuk vertaalt Depuydt voorgenoemde theorie ook in christelijke termen. *Spiritualiteit voor rationele mensen* is een persoonlijk boek en is uiteraard gebaseerd op het werk van grote denkers. Vooral is het echter een toegankelijke inleiding om te beginnen nadenken over de waarde van spiritualiteit. (JVH)

An Depuydt, *Spiritualiteit voor rationele mensen*, Altiora, Averbode, 2015, 71 blz., 14,95 euro, ISBN 978 90 3174 088 8.

BOEK GESCHIEDENIS

Duitse macht
Edmond Hofland

Duitsland is onze belangrijkste handelspartner en ook omgekeerd is België, na Nederland en Frankrijk, Duitslands belangrijkste handelspartner. Wij vormen een prima afzetmarkt voor Duitse producten en de Antwerpse haven is voor onze oosterburen een handige verbinding met de rest van de wereld.

Je vraagt je af waarom we ons cultureel zo zeer afstemmen op de Engelstalige wereld of op Parijs, en veel minder op Berlijn, Düsseldorf of Frankfurt. We weten ook weinig van Duitslands geschiedenis. Dit bescheiden

boek brengt daarin, ondanks een sterk Nederlands perspectief, enige verandering.

Centraal staat de geschiedenis van de Bondsrepubliek vanaf 1945, het zogeheten *Stunde Null* (uur nul). Amper vijftien jaar na het einde van Wereldoorlog II was Duitsland al weer een van de sterkste economieën ter wereld. Hoe kwam dat? Dat succes heeft meerdere oorzaken, waaronder niet het minst de invoering van de sociale markteconomie onder bondskanselier Adenauer.

Bijna pal in het midden van het boek lezen we over de val van de Berlijnse Muur. Een groot deel van het boek gaat dus over de recente geschiedenis, die eigenlijk samenvalt met die van het project Europa. De euro was daarbij de prijs die Duitsland betaalde voor de eenmaking na 1990. Op die manier werd het grote en machtige Duitsland ook gebonden aan Europa.

Het probleem, zo stelt auteur Edmond Hofland, is dat Duitsland vandaag te sterk is, terwijl de andere Europese staten zwak zijn geworden. De uitdagingen voor Duitsland zijn groot en Berlijn staat voor een enorme uitdaging, omdat de Bondsrepubliek sinds 1950 een wezenlijk onder-

deel is van Europa, economisch zowel als politiek.

Het boek spreekt bewondering uit voor de figuur van bondskanselier Angela Merkel. Konrad Adenauer, de eerste bondskanselier, verzoende een autoritair leiderschap (een Duitse traditie) met democratische principes en instellingen. Eenmaal verkozen, heeft een bondskanselier verrassend veel macht. Alleen hij of zij benoemt de ministers.

Het boek eindigt met de vraag of Merkel zich kandidaat zal stellen voor een vierde ambtstermijn. Adenauer deed vier, Helmut Kohl vijf termijnen. (EDS)

Edmond Hofland, *Het Duitse wonder. Een kleine geschiedenis van de Bondsrepubliek*, Prometheus/Bert Bakker, Amsterdam, 2015, 238 blz., 19,95 euro, ISBN 978 90 3514 407 1.